

Pärlor

Pärlor, så skimrande och ljuva, med deras himmelska lyster.

Fulländade redan från början, med sina mjuka former och olika färgtoner.

I årtusenden har de åtråtts, och att Kleopatra bjöd på världens dyraste måltid när hon lät sitt ena örhänge lösas upp i vinäger, för att sedan drickas upp, är en återkommande sägen.

Naturliga pärlor är otroligt sällsynta och svåråtkomliga. De var också extremt populära under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal. Därför blev musslorna snabbt utfiskade och en period av idogt experimenterande för att kunna odla pärlor startade.

Orientaliska pärlor (äkta)

Dessa pärlor bildas i saltvattenmusslor, men fiskas inte kommersiellt numera. Vanligaste fyndorten var Persiska viken. Orientaliska pärlor är vanligtvis mycket små men kan dock i enstaka fall bli upp till 10mm eller större.

Äkta sötvattenpärlor

Detta är pärlor som bildas i sötvattenmusslor, utan medverkan av människan. I Sverige fiskades en mängd fina sötvattenpärlor fram till början av 1900-talet, då fisket förbjöds.

Sötvattenpärlor är oftast större än de orientaliska men har en vitare färg och en mattare lyster.

Odlade pärlor

Under slutet av 1800-talet experimenterade man i Japan med att odla pärlor och i början av 1900-talet blev japanska runda pärlor odlade i en mussla som kallas Akoya, en världssuccé.

Vid odling av pärlor opereras en rund kula av pärlemor och en mantelflik in i musslans mjukdelar. Musslan bygger sedan på kärnan med lager på lager av pärlsubstans.

Efter några år i havet har en odlad pärla bildats. Storleken på pärlan beror dels på kärnan och dels på hur många år pärlan ligger i musslan innan den skördas.

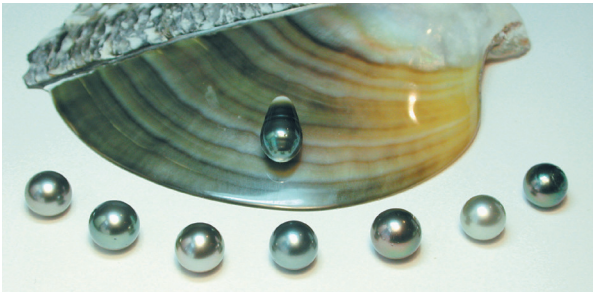
Utseendet på den odlade pärlan beror bland annat på musslans kondition, näring och temperatur i vattnet samt vilken tid på året pärlan tas ur musslan. Storleken varierar från 2-10mm. Endast 5 % blir av högsta kvalitet.

Odlade sötvattenpärlor

Redan på 1200-talet placerades buddafigurer i musslor för att skapa en skimrande budda. Under 1700-talet lyckades Carl von Linné odla runda pärlor i våra sötvattenmusslor i Fyrisån i Uppsala. Projektet föll dock i glömska. Därefter har det sedan 1950-talet odlats pärlor i sötvatten. De första försöken gjordes i Japans största sjö, Biwa. Numera kommer de flesta odlade sötvattenpärlor från Kina men även USA.

Dessa har tidigare odlats med enbart mantelflik, men numera produceras de ibland med pärlemorkula.

Odlade Söderhavspärlor (cultivated South Sea)

I havet utanför Australien lever en musselart som är betydligt större än den japanska. Under 1950-talet började man odla pärlor i dessa. Storleken på pärlorna varierar mellan 8-25mm i vita-, grå- och gulaktiga färger.

I Franska Polynesien odlas den naturligt svarta pärlan som kallas Tahitipärlan. Storlek på pärlorna varierar mellan 8-20mm i svarta och gråa toner i olika skiftningar.

Imiterade pärlor

Pärlor kan imiteras på olika sätt. Glas eller plastkolor kan t ex sprayas eller doppas med pärlemorskimrande ämnen. En variant kallas Majoricapärulan. Alla dessa fabriceras i ofantliga mängder, till mycket låg kostnad.

Hur bedömer man kvalitet på pärlor

Faktorer som påverkar priset är storlek, form, lyster och färg.

Den perfekta runda formen med slät yta och fin lyster är den mest sällsynta och därmed också värdefullast. Ojämnt formade pärlor, s.k. barocka, kostar mindre men kan vara mycket charmiga.

Ingen pärla är den andra lik. Små märken på ytan finns nästan alltid. Lystern beror på pärlsubstansens lager, ju tunnare varje lager är desto bättre lyster.

Färgen kan variera. Vanligast är olika nyanser av vitt, rosa, silver och crème. Rosa är mycket uppskattat i Skandinavien medan gulaktiga pärlor är mer omtyckta i Sydeuropa.

Behandling

De flesta odlade salt- och sötvattenpärlor bleks från början för att få en jämnare färg.

Dessutom färgas pärlor på olika sätt för att ge en bredare variation av färger.

De flesta Tahiti och South Seapärlor behandlas inte alls i samma utsträckning.

Skötsel av odlade pärlor

Odlade pärlor av god kvalitet kan användas i generationer. Detta förutsätter dock att de sköts rätt.

Omträdning bör ske minst en gång om året, då silket som pärlorna är trädde på lätt blir smutsigt och skört. Undvik parfym, spray eller kosmetika på pärlorna; parfym först sedan pärlorna! Man bör ej duscha, basta eller bada med pärlorna på. Starka värmewäxlingar som t ex att lägga hudvarma pärlor på ett kallt bord kan orsaka sprickor.

Pärlor kan lätt repas, förvara dem därför inte tillsammans med hårda föremål eller andra smycken. Torka gärna av pärlorna med en mjuk duk efter användandet. Använd aldrig starka rengöringsmedel, de förstör pärlorna.

Till sist: Använd dina pärlor och njut av deras fantastiska skönhet!

Smycken & Klockor

BRANSCHORGANISATION

Smycken och Klockor
Branschorganisation AB
www.smyckenochklockor.se

Organisationen består av Guld- och Urbutiker samt guld- och silversmeder.

Guldsmedsmästarnas Riksförbund
www.guldsmedsmastarna.se

GR är en ideell förening för guldsmeder, silversmeder, gravörer, steninfattare och stenslipare med gedigen utbildning och kunskap om smycketillverkning, corpusarbeten, ädla metaller och ädelstenar.

Sveriges Gemmologiska Riksförening
www.gemmologiska.se

SGRF är en ideell bransch- och intresseförening som vill främja kunskapen om ädelstenar och pärlor.